วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆส ปริทรรศน์
Journal of MCU Palisueksabuddhaghosa Review
ISSN : 3057-1952 (ONLINE)

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา

School Administration towards Excellence in the 21st Century by School Administrators Under the Phang Nga Provincial Office of Learning Encouragement

จีรณา จอกน้อย[1]
Jeerana Joknoi
E-mail : g673302082@northcm.ac.th
สาโรจน์ แก้วอรุณ[2]
Saroj Kaew Arun
E-mail : Saroj Kaew Arun @northcm.ac.th

Received: *February 19, 2026* **Revised:** *March 24, 2026*
Accepted: *March 30, 2026*

บทคัดย่อ

บคความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา ประชากรที่ศึกษา ได่แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ ข้าราชการครู จำนวน 11 คน บุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา 38 ค.ครูศูนย์การเรียนรู้ ครูผู้สอนคนพิการ พนักงานราชการทั่วไป และพนักงานอัตราจ้าง (งบสนับสนุน ส่งเสริม การเรียนรู้) รวมทั้งสิ้น 119 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการ

[1] นักศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ Student in Educational Administration Faculty of Social Sciences and Liberal Arts, North-Chiang Mai University

[2] อาจารย์ที่ปรึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ Advisor Administration Faculty of Social Sciences and Liberal Arts, North-Chiang Mai University

สัมภาษณ์ เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ด้านการมุ่งเน้นการดำเนินการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 รองลงมาคือ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วน เสียสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21

2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา พบว่า 1) ควรมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง ที่สามารถรวบรวมและแสดงผลข้อมูลภาพรวมได้แบบเรียลไทม์ 2) พัฒนาระบบสารสนเทศกลางของสำนักงานฯ เพื่อทำหน้าที่เป็นแพลตฟอร์มหลักในการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลของทุกสถานศึกษาเข้าสู่ระบบเดียวกัน 3) พัฒนาคลังสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์กลาง ที่สามารถให้บริการเพื่อให้ครู นักเรียน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา 4) ควรมีการจัดอบรมทางวิชาการที่ต่อเนื่อง เพื่อสร้างสมรรถนะให้ครูมีความเชี่ยวชาญในการยกระดับความรู้ในการพัฒนางานวิชาการ 5) ส่งเสริมคุณค่าในตนเองให้แก่ครูและบุคลากรผ่านการชื่นชมผลงาน การให้กำลังใจ และการเสริมแรงทางบวก 6) มุ่งเน้นความสำคัญการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่บริการทุกระดับ 7) จัดทำฐานข้อมูลวิจัยภายในสถานศึกษา ที่ทันสมัย

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21; แนวทางการการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21; สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา

Abstract

This research aimed to 1) study the School Administration towards Excellence in the 21st Century by School Administrators Under the Phang Nga Provincial Office of Learning Encouragement, and 2) study the guidelines for School Administration towards Excellence in the 21st Century by School Administrators Under the Phang Nga Provincial Office of Learning Encouragement. , 11 teachers, other educational personnel under Section 38(c), learning center teachers, teachers for disabled students, general government employees, and contract employees (funded by the Learning Promotion Support Budget), totaling 119 people. Five experts were also selected for purposive interviews. The tools used were questionnaires and interviews. Data was analyzed using mean, standard deviation, and content analysis.

The research results showed that 1) the overall school administration towards excellence in the 21st century by school administrators was at the highest level. When considering each aspect, most were at the highest level as follows: focusing on operations towards excellence in the 21st century, followed by focusing on service recipients and stakeholders towards excellence in the 21st century, strategic planning towards excellence in the 21st century, and focusing on personnel. Towards Excellence in the 21st Century, in order, and the area with the lowest average score is the area of Measurement, Analysis, and Knowledge Management towards Excellence in the 21st Century. 2) Guidelines for School Administration towards Excellence in the 21st Century by School Administrators Under the Phang Nga Provincial Office of Learning Encouragement found that: 1) A central database system should be developed that can collect and display overall data in real-time. 2) Develop a central information system for the office to serve as the main platform for linking and integrating data from all educational institutions into the same system. 3) Develop a central electronic learning resource repository that can provide services so that teachers, students, and the public can access it anytime, anywhere. 4) Continuous academic training should be provided to build the competence of teachers to be proficient in upgrading their knowledge in developing academic work. 5) Promote self-worth for teachers and personnel through appreciation of their work, encouragement, and positive reinforcement. 6) Emphasize the importance of developing a high-speed internet network to cover all service areas. 7) Create an up-to-date internal research database within educational institutions.

Keywords: Educational Administration Towards Excellence in the 21st Century; Guidelines for Educational Administration Towards Excellence in the 21st Century; Phang Nga Provincial Office of Learning Promotion

บทนำ

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ (Excellence Management) เป็นแนวคิดการพัฒนาองค์กรที่มุ่งยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยกระบวนการปรับเปลี่ยนกรอบความคิดและแนวทางการดำเนินงานขององค์กรให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ซึ่งต้องมีการพัฒนาจากกรอบความคิดเดิมสู่กรอบความคิดใหม่ โดยเริ่มต้นจากผู้บริหารเพื่อให้เกิดกระบวนการบริหารที่เน้นคุณภาพ โดยมีการปรับปรุงคุณภาพทั่วทั้งองค์กร และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันขององค์กรให้ดำรงอยู่ได้ สำหรับการบริหารสู่ความเป็นเลิศนั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้ร่วมมือกับสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติในการพัฒนาแนวทางยกระดับคุณภาพการบริหาร

จัดการภาครัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานราชการให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล แนวทางดังกล่าวได้นำกรอบแนวคิดของรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) มาประยุกต์ใช้และพัฒนาเป็นเกณฑ์รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) และสร้างหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อยกระดับและพัฒนาขีดความสามารถและมาตรฐานการบริหารจัดการ ของส่วนราชการให้เทียบเท่ามาตรฐานสากลในระดับโลกด้วยการนำแนวคิดและเกณฑ์รางวัล คุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcolm baldrige national quality award: MBNQA) ซึ่งมีหลายชาติได้นำไปใช้แล้วได้ผลดี นำมาปรับแต่งให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดีและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย จัดทำเป็นเกณฑ์รางวัลคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ (Public sector management quality award: PMQA) และส่งเสริมให้ส่วนราชการนำเกณฑ์รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินองค์การด้วยตนเอง ที่ครอบคลุมภาพรวมในทุกมิติเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการ ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานราชการปรับปรุงองค์การอย่างรอบด้านและต่อเนื่องครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน (หมวด) คือ 1. การนำองค์การ 2. การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3. การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5. การมุ่งเน้นบุคลากร 6. การมุ่งเน้นการดำเนินการ 7. ผลลัพธ์การดำเนินการ โดยประเทศไทยมีการใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเพื่อช่วยให้องค์กรปรับปรุง ขีดความสามารถในการแข่งขันและผลลัพธ์ผ่านระบบการพัฒนาและประเมินองค์กรต่าง ๆ ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานให้มีเสถียรภาพในการบริหารการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศเป็นกลไกสำคัญในการบริหารการศึกษา [3]กล่าวว่าการบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศหมายถึง การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยอาศัยกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศการศึกษา เพื่อนำไปสู่ผลผลิต คือ นักเรียนที่มีคุณภาพตามคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งทุกกระบวนการของการดำเนินงานผู้บริหาร เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผลงานบรรลุเป้าหมายได้ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะใน การบริหารจัดการโรงเรียนจึงจะพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม การขยายตัวของนวัตกรรมดิจิทัล การพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ และการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของ

[3] สุธาสินี พลอยขาว, (2563), **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนสู่ความเป็นเลิศสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร,.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้องค์กรจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงอยู่และแข่งขันได้ในสังคมโลกยุคใหม่ องค์การทั้งภาครัฐและเอกชน จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้อยู่รอดกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาวิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้การแข่งขัน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคม ต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงการวิชาชีพ โรงเรียนหรือสถานศึกษาก็มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว ทำให้สถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนใหม่อยู่รอดและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร จำเป็นต้องปฏิรูปตนเองและการเปลี่ยนแปลงองค์การครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญเพราะการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้มีคุณภาพ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำความเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้เป็นอย่างดี ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานี้แต่ละคนจะมีและใช้ไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนที่จะแสวงหาให้ได้มาซึ่งความรู้ความสามารถและทักษะเพื่อทำให้สามารถบริหารงานอย่างผู้บริหารมืออาชีพได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 ต้องนำทักษะต่างๆมาใช้ในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและมุ่งประสิทธิผล พัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมยุคความรู้ในศตวรรษ ที่ 21 โดย [4]กล่าวถึง ทักษะยุคใหม่เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำของสถานศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและการบริหารตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ และ [5]กล่าวถึง ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการปฏิบัติงานด้วยความรู้ ความชำนาญเชี่ยวชาญ ริเริ่มสร้างสรรค์บริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสนองตอบต่อการแข่งขัน ทันสมัยเหมาะสมกับ การเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป และนำพาสถานศึกษาให้ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา ยึดแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พุทธศักราช 2566 มาตรา 5 การส่งเสริมการเรียนรู้ตาม

---

[4] ชัยยนต์ เพาพาน, (2559), ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21, **การประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน** : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21 , มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.

[5] นริศสรา บุญสอาด, (2563,. **ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร,**วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ภูมิใจและตระหนักในความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รู้จักความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ใฝ่เรียนรู้ มีความรอบรู้ รอบคอบระมัดระวัง มีคุณธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีสำนึกในความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีความเป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทย และ มาตรา 6 ให้กรมมีหน้าที่จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ (1) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (2) การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง (3) การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ นอกจากการจัดส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้อาจจัดส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้ ให้คำนึงถึงความหลากหลายและความต้องการของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยมีโอกาสเรียนรู้และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติและสังคมโลกได้อย่างผาสุก กับเพื่อให้บุคคลมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก และมีโอกาสพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะของตนให้สูงขึ้นหรือปรับเปลี่ยนทักษะของตนตามความถนัดหรือความจำเป็น[6] ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกด้านการจัดการศึกษา (SWOT Analysis) เพื่อรวบรวมข้อมูล จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา และสถานศึกษาในสังกัด ให้สามารถขับเคลื่อนหลักสูตรการส่งเสริมการเรียนรู้ทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรพบข้อจำกัดสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) แผนการพัฒนาบางกลยุทธ์ยังไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากทรัพยากรและบุคลากรมีไม่เพียงพอ 2) การดำเนินงานตามแผนไม่เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด 3) การแบ่งงานในการรับผิดชอบโครงการใหม่ๆ ยังมีการกระจายไม่ทั่วถึงและมีการมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบไม่ตรงสายงาน 4) ระบบการดำเนินงานขาดการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ (Big Data) ในภาพรวมของแต่ละกลุ่มงาน 5) การบูรณาการการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลในการบริหารจัดการระหว่างหน่วยงานและสถานศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพ 6) หน่วยงานและสถานศึกษามีกระบวนการบริหารงานไม่ชัดเจน ขาดระบบติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย 7) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานขาดทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากมีภาระงานมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ 8) ครูและบุคลากรบางส่วนขาดทักษะการพัฒนางานด้าน

[6] พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พุทธศักราช 2566, (2566), **ราชกิจจานุเบกษา**, 140(19 ก), 1–13

วิชาการ 9) กระบวนการบริหารงานเชิงระบบยังไม่เป็นรูปธรรม แผนส่งเสริมการเรียนรู้ ระยะ 3 ปี 2568 – 2570[7]

จากบริบทและประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของสังคมศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องอาศัยทักษะการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา เพื่อศึกษาสภาพการบริหารและเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาคาดว่าจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดและศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา รูปแบบการวิจัยผสานวิธี ขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหา/เอกสาร/แนวคิดทฤษฎี/กฎระเบียบ (Documentary Study)

ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการดำเนินการ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ และทักษะการบริหารของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 จำนวน 6 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะด้านการสื่อสาร 2) ทักษะทางเทคโนโลยีและดิจิทัล 3) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะการทำงานเป็นทีม 5) ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ 6) ทักษะด้านการแก้ปัญหา

[7] สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา, (2568), **แผนส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพังงา 2568 – 2570.**

ขั้นตอนที่ 2 ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ จำนวน 3 คน ข้าราชการครู จำนวน 11 คน บุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา 38 ค. จำนวน 5 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ จำนวน 60 คน ครูผู้สอนคนพิการ จำนวน 2 คน พนักงานราชการทั่วไป จำนวน 21 คน และพนักงานอัตราจ้าง (งบสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้) จำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น 119 คน

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampiing) จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด ชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน และบรรณารักษ์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน

ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์การสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 2) ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 3) ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 5) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 6) ด้านการมุ่งเน้นการดำเนินการ ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 และ7) ด้านผลลัพธ์การดำเนินการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ(Likert’s Rating Scale) ของ Likert (1967) อ้างถึงใน ชนิดา ปากหวาน (2565 : 79)

2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ขั้นตอนที่ 4 การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา

แบบสอบถาม

1.1 ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล

1.2 ดำเนินการแจกแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Google form ให้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา 38 ค.ครูศูนย์การเรียนรู้ ครูผู้สอนคนพิการ พนักงานราชการทั่วไป และพนักงานอัตราจ้าง(งบสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้)

1.3 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา

แบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้กำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ให้ข้อมูล

2.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยการกำหนดข้อคำถามออกเป็นประเด็นให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.3 ก่อนทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยขออนุญาตจดบันทึก บันทึกเสียง และบันทึกภาพระหว่างการสัมภาษณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างอิสระ

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ($\overline{\mu}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหานำเสนอโดยวิธีเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 6 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ และนำเสนอผลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

1) การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการมุ่งเน้นการดำเนินการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 (μ= 4.56) รองลงมาคือ ด้านการให้

ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วน เสียสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 (μ= 4.55) ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 (μ= 4.54) และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 (μ= 4.54) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 (μ= 4.45)

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา โดยรวมและรายด้าน (N = 119)

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ		
	μ	σ	แปลผล
ด้านการนำองค์การสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21	4.53	0.45	มากที่สุด
ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21	4.54	0.46	มากที่สุด
ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วน เสียสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21	4.55	0.44	มากที่สุด
ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21	4.45	0.50	มาก
ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21	4.54	0.43	มากที่สุด
ด้านการมุ่งเน้นการดำเนินการ สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21	4.56	0.44	มากที่สุด
ด้านผลลัพธ์การดำเนินการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21	4.53	0.50	มากที่สุด
โดยรวม	4.53	0.41	มากที่สุด

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา พบว่า

ด้านการนำองค์การสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลการเรียนรู้ (Learning Data Dashboard) เพื่อรวบรวมและแสดงผลข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชน

แบบทันที (Real-Time) ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารในการกำหนดนโยบายและแนวทางพัฒนาการศึกษา นอกจากนี้ ควรจัดทำระบบบริหารความเสี่ยงที่ครอบคลุมการดำเนินงานในทุกมิติ รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางการบริหาร อีกทั้งควรส่งเสริมการจัดการองค์ความรู้ขององค์กร (Organizational Knowledge) โดยรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์การปฏิบัติงาน ข้อมูลเชิงประจักษ์ และการถอดบทเรียนจากปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปพัฒนาเป็นฐานความรู้สำหรับการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ควรพัฒนาระบบสารสนเทศกลางของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแพลตฟอร์มหลักในการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านผู้เรียน ครู และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สามารถใช้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการวางแผนเชิงนโยบายและการตัดสินใจของผู้บริหาร นอกจากนี้ ควรพัฒนาหลักสูตรอบรมทักษะดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการองค์กร พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีภายในสถานศึกษา เช่น ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีเสถียรภาพ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เพียงพอ และระบบประมวลผลแบบคลาวด์ (Cloud Computing) รวมทั้งควรจัดตั้งทีมบริหารข้อมูลสารสนเทศขององค์กร เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บ ตรวจสอบ และประมวลผลข้อมูลให้มีมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูลขององค์กร

ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ควรพัฒนาคลังสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์กลาง เพื่อให้บริการหนังสือดิจิทัล วิดีโอการเรียนรู้ และสื่อการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ครู ผู้เรียน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) สำหรับครู ผู้เรียน และชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสืบค้นข้อมูล การใช้สื่ออย่างปลอดภัย และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ พร้อมทั้งควรสำรวจความต้องการด้านสื่อการเรียนรู้ของผู้รับบริการ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาเนื้อหาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น เยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชนอาชีพ นอกจากนี้ ควรพัฒนาแพลตฟอร์มบริการสื่อออนไลน์ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ห้องสมุดประชาชน และชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการทางการศึกษา

ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูด้านวิชาการ โดยจัดโครงการอบรมและพัฒนาทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาและของจังหวัดพังงาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ควรจัดทำฐานความรู้ทางวิชาการของสถานศึกษา โดยรวบรวมงานวิจัย ข้อมูลเชิงประจักษ์ และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการพัฒนางานวิชาการของบุคลากร พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษา อีกทั้งควรสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความ

คิดเห็นทางวิชาการและถอดบทเรียนจากการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ด้านการมุ่งเน้นบุคลากรสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างคุณค่าในตนเองและแรงจูงใจในการทำงานของครูและบุคลากร โดยการชื่นชมผลงาน การให้กำลังใจ และการเสริมแรงทางบวก เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในบทบาทของตนในฐานะสมาชิกสำคัญขององค์กร นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบการยกย่องและให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อประกาศเกียรติคุณและส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานพร้อมทั้งควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือและสุขภาวะของบุคลากร อีกทั้งควรสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางจิตใจ (Psychological Safety) ในองค์กร โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นรับฟังซึ่งกันและกัน และสื่อสารอย่างเปิดเผย เพื่อลดความขัดแย้งและส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

ด้านการมุ่งเน้นการดำเนินการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่บริการทุกระดับ ตั้งแต่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ (สกร.) ศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบล (ศกร.) ไปจนถึงห้องสมุดประชาชน นอกจากนี้ ควรจัดทำแผนพัฒนาระบบเครือข่ายภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งจัดโครงการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรให้สามารถบริหารจัดการและดูแลระบบเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรดำเนินการบำรุงรักษาระบบเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ เช่น การตรวจสอบสัญญาณ การปรับปรุงอุปกรณ์ และการพัฒนาทักษะของบุคลากรด้านเทคนิคให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการทางการศึกษา

ด้านผลลัพธ์การดำเนินการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาควรพัฒนาฐานข้อมูลวิจัยภายในองค์กรที่ทันสมัย เพื่อเป็นคลังองค์ความรู้ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลจากงานวิจัยและผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการนำข้อมูลเชิงประจักษ์จากงานวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนผลลัพธ์และนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ อีกทั้งควรพัฒนาศักยภาพของครูในการวิเคราะห์และตีความข้อมูลจากงานวิจัย เพื่อให้สามารถนำข้อค้นพบทางวิชาการมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมุ่งเน้นการดำเนินการ รองลงมาคือ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การมุ่งเน้นบุคลากร การนำองค์การ ผลลัพธ์การดำเนินการ และการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนการบริหารงานร่วมกันภายใต้เป้าหมายและทิศทางเดียวกัน ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับหลักการบริหารสถานศึกษาสมัยใหม่และหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุตือเราะห์ อุมา[8]–ซึ่งพบว่าการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการนำองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ด้านการปฏิบัติการ ด้านกลยุทธ์ ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านผลลัพธ์ และด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ตามลำดับ

2) ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา พบว่า ด้านการนำองค์การสู่ความเป็นเลิศควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง (Learning Data Dashboard) ที่สามารถรวบรวมและแสดงผลข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชนได้แบบเรียลไทม์ (Real-Time) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหาร นอกจากนี้ ควรจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงที่ครอบคลุมทุกมิติ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประชุมหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อนำข้อมูลจากประสบการณ์การปฏิบัติงาน ข้อมูลเชิงประจักษ์ และการถอดบทเรียนจากการดำเนินงาน มาพัฒนาเป็นองค์ความรู้ขององค์กร (Organizational Knowledge) ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญจันทร์ อุปพงษ์[9] ซึ่งพบว่าการนำองค์กรสู่ความเป็นเลิศจำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารนโยบายและวิสัยทัศน์ขององค์กรอย่างชัดเจน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร

---

[8] สุตือเราะห์ อุมา, (2567), **รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต,.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

[9] เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์, (2559), **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,** ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

การรายงานผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ควรพัฒนาระบบสารสนเทศกลางของสำนักงาน เพื่อใช้เป็นแพลตฟอร์มหลักในการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านผู้เรียน ครู และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเข้าสู่ระบบเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรพัฒนาหลักสูตรอบรมทักษะดิจิทัลสำหรับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลภายในสถานศึกษา เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตที่มีเสถียรภาพ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เพียงพอ และระบบคลาวด์สำหรับการจัดเก็บข้อมูล พร้อมทั้งควรจัดตั้งทีมบริหารข้อมูลสารสนเทศ เพื่อรับผิดชอบการจัดเก็บ ตรวจสอบ และประมวลผลข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ของผู้บริหาร ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญจันทร์ อุปพงษ์[10] ซึ่งพบว่าการวางแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยการกำหนดกระบวนการวางแผนที่ชัดเจน การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว การจัดทำแผนปฏิบัติการ การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื่องจากบริบททางเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว องค์กรจึงจำเป็นต้องใช้การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ควรพัฒนาคลังสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์กลาง เพื่อให้บริการหนังสือดิจิทัล วิดีโอการเรียนรู้ และสื่อการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ของครู ผู้เรียน และประชาชนได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ ควรจัดอบรมทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) สำหรับครู ผู้เรียน และชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพในการสืบค้นข้อมูล การใช้สื่ออย่างปลอดภัย และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ พร้อมทั้งสำรวจความต้องการด้านสื่อการเรียนรู้ของผู้รับบริการ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาเนื้อหาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น เยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชนอาชีพ รวมทั้งพัฒนาแพลตฟอร์มบริการสื่อออนไลน์ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ห้องสมุดประชาชน และชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในสังคม ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญจันทร์ อุปพงษ์[11] ซึ่งพบว่าการ

---

[10] เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์. (2559). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

[11] เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์. (2559). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

มุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล การพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านการจัดอบรมทางวิชาการอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับความรู้และสมรรถนะในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ควรจัดทำฐานความรู้ด้านงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวบรวมงานวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงสำหรับบุคลากรในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการดำเนินงานทางวิชาการ พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และนวัตกรรมทางวิชาการ รวมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) และส่งเสริมการบูรณาการองค์ความรู้ภายในองค์กร ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญจันทร์ อุปพงษ์[12] ซึ่งพบว่า การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม การจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน การกำหนดตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน และการพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบ โดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการมุ่งเน้นบุคลากรเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 โดยผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งส่งเสริมคุณค่าในตนเองของบุคลากรผ่านการชื่นชมผลงาน การให้กำลังใจ และการเสริมแรงทางบวก เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ควรมีระบบการยกย่องและให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อประกาศเกียรติคุณและสร้างความภาคภูมิใจแก่ครูและบุคลากรในฐานะสมาชิกสำคัญขององค์กร อันจะนำไปสู่การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือและความผูกพันของบุคลากร โดยการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ภายในทีม เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี ลดความตึงเครียดจากการปฏิบัติงาน และพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่เกื้อหนุนการทำงานร่วมกัน พร้อมทั้งสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางจิตใจ (Psychological Safety) ให้บุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดเผย รับฟังมุมมองที่หลากหลาย และสื่อสารความต้องการอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งภายในองค์กรและ

---

[12] เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์. (2559). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ส่งเสริมการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ได้อย่างยั่งยืน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญจันทร์ อุปพงษ์[13] ที่พบว่า การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการกำหนดคุณวุฒิและสมรรถนะของครูและบุคลากรให้เหมาะสมกับภาระงาน การมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล การส่งเสริมให้บุคลากรใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งการกำหนดนโยบายและกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ชัดเจน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรและปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี การส่งเสริมการอบรมและพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความผูกพันของบุคลากรและการให้ขวัญกำลังใจตามผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการมุ่งเน้นบุคลากรเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน เมื่อบุคลากรเกิดความผูกพันต่อองค์กรและมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ด้านการมุ่งเน้นการดำเนินการเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่บริการทุกระดับ ตั้งแต่ สกร.ระดับอำเภอ ศกร.ระดับตำบล ไปจนถึงห้องสมุดประชาชน เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลของผู้เรียนและประชาชนอย่างทั่วถึง ควบคู่กับการจัดทำแผนพัฒนาระบบเครือข่ายภายในสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการและการใช้งานระบบเครือข่ายอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถรองรับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจัดอบรมให้ความรู้ด้านเทคนิคแก่ครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการใช้งานและดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ เช่น การตรวจสอบสัญญาณเครือข่าย การปรับปรุงและอัปเดตอุปกรณ์ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านเทคนิคให้มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการในการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลและทรัพยากรสารสนเทศได้

---

[13] เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์, (2559), **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,** ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญจันทร์ อุปพงษ์[14] ที่พบว่า การมุ่งเน้นกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารต้องออกแบบระบบงานให้มีความเหมาะสม สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้อย่างชัดเจน รวมทั้งจัดโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงานให้มีความชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรแต่ละฝ่ายอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยออกแบบรูปแบบการเรียนรู้และหลักสูตรที่ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา พร้อมทั้งจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างความสนใจและความพึงพอใจในการเรียนของผู้เรียน รวมถึงการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการมุ่งเน้นการดำเนินการอย่างเป็นระบบช่วยให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากร เทคโนโลยี และกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่พร้อม บุคลากรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี และมีกระบวนการบริหารจัดการที่ชัดเจน ย่อมส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่างยั่งยืน

ด้านผลลัพธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญของการบริหารจัดการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลวิจัยภายในสถานศึกษาให้มีความทันสมัยและเป็นระบบ เพื่อทำหน้าที่เป็นคลังความรู้สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการเข้าถึงข้อมูลผลการศึกษาวิจัย ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ และข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ทั้งนี้ การมีฐานข้อมูลวิจัยที่เป็นระบบจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นขั้นตอนและมีหลักฐานรองรับทางวิชาการ นอกจากนี้ สถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ผลลัพธ์การดำเนินงาน และนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ ตลอดจนสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์และตีความผลการวิจัย เพื่อให้สามารถนำข้อมูลเชิงสถิติและข้อค้นพบทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาเทคนิคการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของทวน เที่ยงเจริญ[15]–ที่พบว่า ด้านผลลัพธ์การปฏิบัติงาน

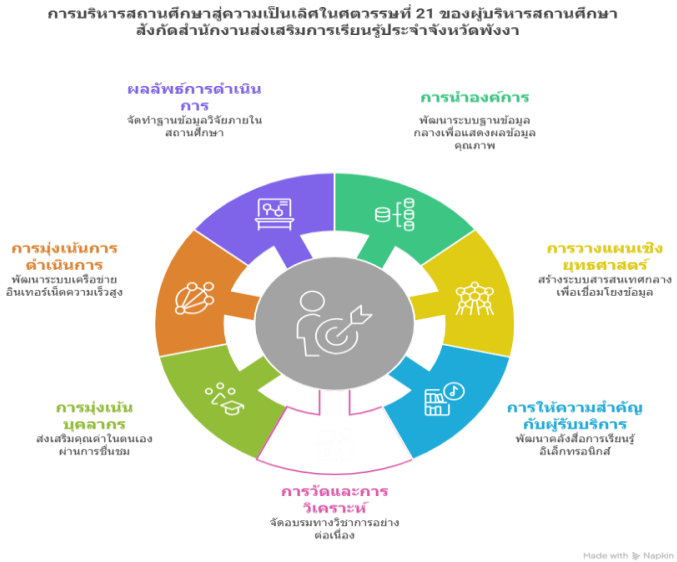
---

[14] เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์, (2559), **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,** ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

[15] ทวน เที่ยงเจริญ, (2563), การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. ***The Journal of Sirindhornparithat***, 21(1),1–15.

ของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีการดำเนินงานในหลายมิติ ได้แก่ การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานและการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามค่าเป้าหมาย ความคาดหวัง หรือทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังครอบคลุมถึงผลลัพธ์ด้านกระบวนการทำงาน เช่น ความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา รวมถึงผลการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา ตลอดจนผลการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการ และระดับความพึงพอใจของครู บุคลากร นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการมุ่งเน้นผลลัพธ์การดำเนินงานช่วยให้สถานศึกษาสามารถติดตามและประเมินประสิทธิภาพของการบริหารจัดการได้อย่างชัดเจน เมื่อมีระบบข้อมูลและกลไกการประเมินผลที่เป็นระบบ ย่อมทำให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายและปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสามารถก้าวสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้

ภาพ 1 การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งพัฒนาอย่างเป็นระบบในทุกมิติ โดยด้านการนำองค์การ ผู้บริหารควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง (Learning Data Dashboard) เพื่อรวบรวมและแสดงผลข้อมูลคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษาอย่างเป็นภาพรวม ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ควรพัฒนาระบบสารสนเทศกลางของสำนักงานฯ ให้เป็นแพลตฟอร์มหลักในการเชื่อมโยงและ

บูรณาการข้อมูลผู้เรียนและครู ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรจัดทำคลังสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์กลาง เพื่อให้ครู ผู้เรียน และประชาชนสามารถเข้าถึงหนังสือดิจิทัล วิดีโอ และสื่อการสอนได้ทุกที่ทุกเวลา ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ผู้บริหารควรจัดอบรมทางวิชาการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ควรส่งเสริมคุณค่าและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรผ่านการยกย่องชื่นชมผลงาน ด้านการมุ่งเน้นการดำเนินการ ควรพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่บริการทุกระดับ และด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ควรจัดทำฐานข้อมูลวิจัยภายในสถานศึกษาที่ทันสมัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

บทสรุป

ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยใน**เชิงนโยบาย** สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดควรส่งเสริมให้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอนำแนวทางดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาในระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และสะท้อนผลการดำเนินงาน โดยยึดหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศทั้ง 7 ด้าน ใน**ระดับพื้นที่** ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอควรศึกษาสภาพและบริบทของตนเองอย่างรอบด้าน แล้วคัดเลือกแนวทางที่เหมาะสมไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละสถานศึกษา เนื่องจากบริบทและรูปแบบการบริหารมีความแตกต่างกัน สำหรับ**ระดับผู้ปฏิบัติ** ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารสู่ความเป็นเลิศอย่างชัดเจน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมเพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา ไปขยายผลกับสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดอื่นๆ หรือองค์กร หน่วยงานอื่นๆ ที่มีความสนใจ

เอกสารอ้างอิง

ชนิดา ปากหวาน. (2565). **การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. **การประชุมวิชาการระดับชาติ ครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน** : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21 : มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.

ทวน เที่ยงเจริญ. (2563). การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *The Journal of Sirindhornparithat*, 21(1),1–15.

นริศสรา บุญสอาด. (2563). **ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เพ็ญจันทร์ อุปพงษ์. (2559). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พุทธศักราช 2566. (2566). **ราชกิจจานุเบกษา**, 140(19 ก), 1–13

สุตือเราะห์ อุมา. (2567). **รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สุธาสินี พลอยขาว. (2563). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนสู่ความเป็นเลิศสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพังงา. (2568). **แผนส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพังงา 2568 – 2570.**